

Visualization of Science in the Field of Social Performance of Public Libraries

Masomeh Torabi¹ , Mozhdeh Salajegheh²

Abstract

Purpose: This research aimed to visualize the growth of science development, scientific production, citation frequency of documents, highly cited documents, top authors, widely published journals, and significant subject categories related to documents in the field of social performance of public libraries among the countries with the most publications. Additionally, the research aim was to prepare a cooperation map and evaluate scientific productions in this field.

Methods: According to the purpose of the research, the current research was of the scientometric and applied research kind, and in terms of data collection, it was a descriptive-analytical research type. This research implemented a quantitative approach and scientific indicators such as the centrality index, vocabulary co-occurrence analysis, and co-authorship networks. The data collected from the articles indexed in this database (after retrieving 278 records related to the research, data was analyzed based on the objectives of the research. To draw the networks and maps used in the present study (as well as data analysis (the software of HistCite (Gephi (Node XL, and VOSviewer were used.

Findings: Findings show that scientific productions and the number of citations received in this field during the years under review had generally top and down. Highly cited articles were published in journals in the field of information science and librarianship between 2007 and 2016. All articles in this field were written by 640 authors. The highest collaboration was among 23 authors with at least two collaborations. The rest of the authors contributed to only one work whom their affiliation were the University of Pennsylvania. The Australian National University has the highest number of intermediate centers. The order of universities also varies according to the degree of centrality index or number of collaborations. The highest correlation between the two subjects is related to the subjects of public libraries and information services with a strength of 5. After that, the highest correlation is between the subjects of social media and public libraries with a correlation strength of 4. Social acceptance with public libraries with a correlation strength of 4 and public libraries with web 2 with a correlation strength of 4.

Conclusion: The most common collaborations in the production of works in the field of social performance of public libraries have been between the United Kingdom and the United States (China with the United States (Australia with the United States (and the United Kingdom with Scotland (respectively. The largest joint venture between the University of Ghana with Kuwait University of Science and Technology (and the University of Illinois with Drexel University (and the rest of the universities had a joint venture. The highest percentage of international collaboration belongs to Australia and the lowest percentage of international collaboration belongs to the United States. With a deeper study of the mentioned cases, one can better understand the limitations and challenges related to the social performance of public libraries in our country and try to fix or improve it. According to the obtained results, it is suggested that Iranian researchers enter more in this field and have scientific cooperation with the authors of other countries, scientific and research centers support and encourage Iranian writers to collaborate with writers from other countries. Particularly, Asian countries should cooperate to gain a greater share in scientific cooperation between countries.

Keywords

Science Visualization, Scientometrics, Social Performance, Public Libraries, Web of Science

Citation: Torabi, M., & Salajegheh, M. (1402). Visualization of Science in the Field of Social Performance of Public Libraries. *Librarianship and Information Organization Studies*, 34(3): 29-62.

Doi: 10.30484/NASTINFO.2024.3491.2244

Article Type: Research Article

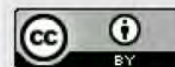
Article history:

Received: 19 Apr. 2023

Accepted: 29 Aug. 2023

1. MA student, Knowledge and Information Science Department, Literature and Humanities Science Faculty, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran
masome.torabi69@gmail.com

2. Associate Professor, Knowledge and Information Science Department, Literature and Humanities Science Faculty, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran
(Corresponding author)
msala@uk.ac.ir

Publisher: National Library and Archives of I.R. of Iran
© The Author(s).

دیداری‌سازی علم در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس

معصومه ترابی^۱ | مژده سلاجقه^۲

چکیده

هدف: دیداری‌سازی روند توسعه علم، میزان رشد تولیدات علمی، تعداد استنادات مدارک و همچنین مدارک پراستناد، نویسندگان برتر، مجلات پراانتشار و دسته‌بندی موضوعی مهم مربوط به مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در بین کشورهای پراانتشار و در نهایت تهیه نقشه همکاری و برآورد تولیدات علمی این حوزه هدف این پژوهش بود.

روش: پژوهش حاضر با توجه به هدف تحقیق از نوع تحقیقات علم‌سنجی و کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی بود. این پژوهش با استفاده از رویکرد کمی و شاخص‌های علم‌سنجی نظیر شاخص مرکزیت، تحلیل هم‌رخدادی واژگان و شبکه‌های هم‌نویسندگی انجام شده است. داده‌های گردآوری شده از مقالات نمایه شده در این پایگاه، پس از بازیابی تعداد ۲۷۸ رکورد مرتبط با پژوهش، بر اساس اهداف پژوهش مورد تحلیل قرار گرفت. لازم به ذکر است که برای ترسیم شبکه‌ها و نقشه‌های به‌کاررفته در پژوهش حاضر و همچنین تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای هیست سایت، گفی، نود اسکل و وی‌آس ویور استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که مدارک پراستناد بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ در مجلات حوزه علم اطلاعات و کتابداری منتشر شده‌اند. کل مقاله‌های این حوزه توسط ۶۴۰ نویسنده نگارش شده است. بیشترین همکاری مشترک در بین ۲۳ نویسنده با حداقل ۲ همکاری مشترک بود. سایر نویسندگان فقط در یک اثر همکاری داشتند. نویسندگان دارای بیشترین مرکزیت درجه‌ای در شبکه نویسنده‌گی حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی به ترتیب کارولین کوشیو، براندیت دی آلنزو و رکسان دویوی؛ هر سه از دانشگاه پنسیلوانیای آمریکا هستند. بیش‌ترین مرکزیت بینایی را دانشگاه ملی استرالیا داراست. بر اساس شاخص مرکزیت درجه‌ای یا تعداد همکاری نیز ترتیب دانشگاه‌ها متفاوت است و به ترتیب مرکز پژوهش ایدز آرون دایمونندز با ۱۲ همکاری، دانشگاه ملی استرالیا با ۱۱ همکاری و مرکز سرطان آلون جی سایتمن با ۱۱ همکاری در رتبه‌های اول تا سوم قرار می‌گیرند. بیشترین ارتباط میان دو موضوع مربوط به موضوعات کتابخانه‌های عمومی و خدمات اطلاعاتی به قدرت ارتباط ۵ است و پس از آن به ترتیب بیشترین ارتباط بین موضوعات رسانه‌های اجتماعی و کتابخانه‌های عمومی با قدرت ارتباط ۴، پذیرش اجتماعی با کتابخانه‌های عمومی با قدرت ارتباط ۴ و کتابخانه‌های عمومی با وب ۲ با قدرت ارتباط ۴ است.

نتیجه‌گیری: بیشترین همکاری مشترک در تولید آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی به ترتیب بین کشور انگلستان با آمریکا، چین با آمریکا، استرالیا با آمریکا و انگلستان با اسکاتلند بوده است. بیشترین همکاری مشترک در بین دانشگاه غنا با دانشگاه علم و فناوری کومه نگروماه و دانشگاه ایلینویز با دانشگاه درکسل بوده و مابقی دانشگاه‌ها همگی یک همکاری مشترک داشته‌اند. بیشترین درصد همکاری بین‌المللی متعلق به استرالیا است و کم‌ترین درصد همکاری بین‌المللی نیز مربوط به ایالات متحده است. با مطالعه عمیق‌تر موارد بیان‌شده می‌توان محدودیت‌ها و چالش‌های مربوط به عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی را در کشورمان بهتر متوجه شد و در جهت برطرف‌سازی یا ارتقای آن تلاش کرد. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران ایرانی نیز در این حوزه بیشتر وارد شده و با نویسندگان سایر کشورها مشارکت علمی داشته باشند، مراکز علمی و پژوهشی نویسندگان ایرانی را مورد حمایت قرار داده و تشویق کنند تا با نویسندگان دیگر کشورها مخصوصاً کشورهای آسیایی همکاری کنند تا سهم بیشتری در مشارکت علمی بین کشورها به دست آورند.

کلیدواژه‌ها

دیداری‌سازی علم، علم‌سنجی، عملکرد اجتماعی، کتابخانه‌های عمومی، پایگاه وب آو ساینس

استناد: ترابی، معصومه و سلاجقه، مژده (۱۴۰۲). دیداری‌سازی علم در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

در پایگاه وب آو ساینس. *مطالعات کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۳۴(۳): ۲۹-۶۲.

Doi: 10.30484/NASTINFO.2024.3491.2244

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران
torabi69@gmail.com

۲. دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)
msala@uk.ac.ir

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۷

فصلنامه مطالعات کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۳۴(۳)، پاییز ۱۴۰۲

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
© نویسندگان

مقدمه

خدمات کتابخانه عمومی بر اساس دسترسی مساوی به اطلاعات برای همه بدون در نظر گرفتن سن، قومیت، جنسیت، مذهب، ملیت، زبان، موقعیت اجتماعی و هر ویژگی دیگر ارائه می‌شود. خدمات و مطالب خاص باید برای آن دسته از کاربرانی که به هر دلیلی نمی‌توانند از خدمات و منابع استفاده کنند، برای مثال اقلیت‌های زبانی، افراد دارای معلولیت، مهارت‌های دیجیتال یا رایانه ناکافی، با سواد اطلاعاتی ناکافی و یا افرادی که در بیمارستان‌ها یا زندان‌ها هستند، ارائه شود. کتابخانه‌های عمومی باید خدمات اطلاع‌رسانی را برای کسانی که قادر به مراجعه به کتابخانه نیستند، فراهم کنند و خدمات کتابخانه باید با نیازهای مختلف جوامع روستایی و شهری و همچنین با نیازهای گروه‌های حاشیه‌نشین، کاربران با نیازهای ویژه، کاربران چندزبانه و افراد بومی در جامعه سازگار شود (UNESCO, 2022). کتابخانه‌ها دسترسی آزاد و عادلانه به اطلاعات را فراهم می‌کنند، این وظیفه، کتابخانه‌ها را با ارزش اصلی حرفه کتابداری در اصل دموکراسی و در نتیجه خدمات اجتماعی مرتبط می‌کند (Lankes, 2011).

کتابخانه برای انجام کارکردهای خود در قبال جامعه در امر توسعه فرهنگ و ترویج علم، مسئولیت‌های اجتماعی خاصی را دارد. محصول نهایی تلاش‌های کتابخانه در راه عمل به مسئولیت‌های اجتماعی آن، توسعه دانش در میان تمامی اقشار جامعه است. بدیهی است که هر کس در هر موقعیت اجتماعی و یا هر میزان از سواد به دانش اجتماعی و تخصصی نیاز دارد. اساسی‌ترین شرایط پیشرفت کتابخانه‌های عمومی عبارت‌اند از: افزایش سواد اطلاعاتی، افزایش استاندارد آموزش همگانی و پافشاری در توسعه فرهنگی، اقتصادی،

اجتماعی و سیاسی در میان افراد جامعه (درم نثاری، ۱۳۸۸).

خدمات اجتماعی به خدماتی گفته می‌شود که به افراد و گروه‌ها در حل مشکلات روزانه و با مشارکت در فرایند دموکراتیک کمک می‌کند. این خدمات به نیازهای کسانی که جهت حل مهم‌ترین مشکلاتشان، مانند مشکلات مربوط به خانه، شغل و حقوق، به سایر منابع اطلاعاتی و راهنما دسترسی راحت و سریع ندارند، توجه دارند (Linley & Usherwood, 1999).

توسعه هر سازمانی برای در نظر گرفتن عواملی چون مسئولیت اجتماعی، مسئولیت‌پذیری سازمانی، اخلاق حرفه‌ای و وظیفه‌شناسی کارکنان برای توسعه مسئولیت اجتماعی، ایجاد محیط مناسب، مسئولیت‌پذیری و توسعه اخلاق حرفه‌ای و وظیفه‌شناسی و همچنین عملکرد سازمانی بسیار ضروری است. مدیران و کارکنان کتابخانه‌های عمومی برای رسیدن به فواید مسئولیت اجتماعی و مسئولیت‌پذیری در سازمانشان به دو روش می‌توانند عمل کنند، یکی تأکید روی فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی و نوآوری و دوم تقویت مسئولیت اجتماعی و مسئولیت‌پذیری در سازمان با طراحی و ایجاد اخلاق حرفه‌ای و تقویت وظیفه‌شناسی در بین کارکنان کتابخانه‌ها (سلطانی‌نژاد و همکاران، ۲۰۲۲).

محیط پیرامون کتابخانه به‌طور مداوم دستخوش تحول و تغییر است؛ و طبعاً کتابخانه‌های عمومی نیز تحول و تغییر را به دنبال خواهند داشت. این مسئله منجر به تغییر و تحول در گرایش‌های پژوهشی حوزه‌ی کتابخانه‌های عمومی خواهد شد. لذا کشف تغییرات در گرایش‌ها و علایق پژوهشی مسئله‌ای مهم محسوب می‌شود. یکی از راه‌هایی که به پژوهشگران برای رسیدن به اهداف پژوهشی در حوزه‌ی تخصصی خود کمک می‌کند، داشتن درک و نمایی کلی از چارچوب حوزه‌ی موردنظر است و ترسیم ساختار علمی در حوزه‌ی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی می‌تواند به داشتن درک و نمایی کلی از چارچوب مطالعات این حوزه کمک کند.

علم‌سنجی یکی از رایج‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی است که در سیاست‌گذاری‌های علمی کاربردهای فراوان دارد (عصاره و باجی، ۱۳۸۴). امروزه، اصلی‌ترین معیار برای تعیین جایگاه علمی و رتبه‌بندی کشورها در ارزیابی‌های علم‌سنجی، میزان مشارکت در تولید علم، نوآوری، فناوری و به‌طورکلی مشارکت در روند توسعه علم جهانی است

(حری، ۱۳۷۹). دیداری‌سازی اطلاعات^۱ یکی از روش‌های نوین نمایش و ارائه دیداری اطلاعات است که با هدف درک و شناخت بهتر داده‌ها و برای استفاده کارآمد در حوزه‌های گوناگون علمی به کار می‌رود. هدف اصلی و مهم در استفاده از روش‌های دیداری‌سازی، ارتقا و افزایش شرایط مناسب برای تقویت قدرت تفکر و تحلیل اطلاعات در کاربران است (درودی، ۱۳۸۸). ترسیم نقشه علم، ترسیم نقشه دانش، دیداری‌سازی علم و دیداری‌سازی دانش، نام‌هایی از حوزه‌ی میان‌رشته‌ای در علم‌سنجی است که از طریق پردازش، استخراج و مرتب‌سازی اطلاعات امکان تحلیل، مسیریابی و نمایش منابع دانش را فراهم می‌آورد (نوروزی چاکلی، ۱۳۹۰).

مطالعات پژوهشگر در پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه موضوعی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی، جهت شناخت دقیق و بهتر محققان این حوزه موضوعی، نشان داد که روی دیداری‌سازی روند توسعه علم، میزان رشد تولیدات علمی، تعداد استنادات مدارک و همچنین مدارک پراستناد، نویسندگان برتر، مجلات پراستشار و دسته‌بندی موضوعی مهم مربوط به مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در بین کشورهای پراستشار و درنهایت تهیه نقشه همکاری و برآورد تولید علم پژوهش‌های زیادی انجام نشده‌است. از این رو پژوهش در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی، به‌عنوان یک شاخص جهت بررسی وضعیت پژوهش‌ها در این حوزه پژوهشی، در گذشته ضرورت دارد. انجام پژوهش حاضر به این دلیل حائز اهمیت است که از رویکرد علم‌سنجی دیداری‌سازی مقالات استفاده شده‌است و به شناسایی مقالات و وظایف اجتماعی کتابخانه‌های عمومی می‌پردازد و با توجه به مقالات منتشرشده در این حوزه موضوعی می‌توان پژوهشگران را از وضعیت مقالات آگاه ساخت. نتایج این پژوهش مورد استفاده پژوهشگران، کتابداران و مدیران کتابخانه‌های عمومی جهت گسترش و ارتقاء خدمات اجتماعی کتابخانه‌های عمومی است. با توجه به عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در جهان مسئله‌ای که ذهن پژوهشگر را درگیر کرده، این است که مطالعات انجام‌شده در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌ها چه موضوعاتی را دربرمی‌گیرد و روابط بین این مفاهیم چگونه است، همچنین در کدام کشورها بیشترین پژوهش‌ها در حوزه عملکرد اجتماعی انجام شده‌است. پژوهش حاضر در نظر دارد به دیداری‌سازی حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس^۲ بین بازه

1. Information Visualization (IV)

2. Web of Science

زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ پردازد تا با این بررسی حوزه‌های اولویت‌دار برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران کتابخانه‌های عمومی بیشتر روشن شود. همچنین با بررسی تولیدات علمی حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی، می‌توان نویسندگان، کشورها، موضوعات و حوزه‌های مهم و تأثیرگذار را مشخص نمود.

پیشینه پژوهش

جوزی و همکاران (۱۴۰۰) دریافتند که تولیدات علمی حوزه خدمات اجتماعی کتابخانه‌های عمومی ایران روند افزایشی را پیش رو دارد. در میان دانشگاه‌های داخلی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی نسبت به سایر دانشگاه‌های داخلی در شرایط بهتری قرار دارد. «نقش کتابخانه عمومی»، «مشارکت اجتماعی شهروندان»، «سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی»، «سرمایه اجتماعی» و «ارتباطات علمی» خوشه‌های موضوعی پژوهش‌ها در این حوزه هستند. عطایی کردیانی و همکاران (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند که در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد زیرساخت‌های لازم برای ارائه خدمات اثرگذار در کاهش آسیب اجتماعی وجود ندارد. کارکنان کتابخانه با بسیاری از همراهان افرادی که با نیازهای روانی اجتماعی آن‌ها برآورده نشده، همکاری می‌کنند. علی نژاد چمازکتی و میرحق جو لنگرودی (۱۳۹۷) دریافتند که در مبحث مشارکت علمی، پژوهشگران فصلنامه مدیریت سلامت تمایل زیادی به مشارکت گروهی داشته و همکاری علمی در این فصلنامه بالا بوده است. پژوهش‌های کشوری و همتی (۱۳۹۷) نشان داد که کلیدواژه‌های «کتابخانه‌های عمومی-کتابخانه‌های دانشگاهی»، «اینترنت-کتابخانه‌های عمومی» و «خدمات کتابخانه-کتابخانه‌های عمومی» بیشترین هم‌رخدادی را در میان متون مورد مطالعه داشته‌اند؛ مهم‌ترین خوشه مربوط به «مسائل اجتماعی» در پژوهش‌های کتابخانه‌های عمومی بوده است، پس‌از آن «رسانه‌های اجتماعی»، «فناوری‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات»، «اطلاعات سلامت»، «کتاب و موضوعات مربوطه»، «خط‌مشی‌های کتابخانه»، «اشتراک منابع»، «تعاملات اجتماعی کتابخانه‌ها»، «ارتباط با سایر انواع کتابخانه‌ها»، «توسعه و سانسور در مجموعه» و «مدیریت» مهم‌ترین گرایش‌های پژوهشگران حوزه کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی هستند.

یافته‌های رضانی و همکاران (۱۳۹۷) حاکی از رشد صعودی تولیدات علمی، بالا بودن میزان همکاری‌های درون‌سازمانی و پایین بودن سهم مشارکت‌های بین‌المللی است. قاضی‌زاده و همکاران (۱۳۹۷) دریافتند که پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی شیراز جزء پر تولیدترین

پژوهشگران بوده و بیشترین ارتباط را با یکدیگر دارند. پژوهش‌های رمضان‌پاکپور لنگرودی و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد که طی ۳۵ سال اخیر به‌طور متوسط هر ساله بین ۱۰ تا ۴۰ مدرک در حوزه کتابخانه‌های تخصصی منتشر شده‌است. مجلات *Journal of Library Administration* و *Trends* از نظر فراوانی انتشار مقالات کتابخانه‌های تخصصی در هر دو پایگاه در بین ۱۰ مجله برتر قرار گرفته‌بودند. فهیم‌نیا و فهیمی‌فر (۱۳۹۶) دریافتند که تولیدات علمی دانشگاه تهران در بانک اطلاعاتی وب آو ساینس تا سال ۲۰۱۳ رشد نزولی داشته و در سال ۲۰۱۴ بیشترین میزان را به خود اختصاص داده است. بیشترین میزان ارتباط دانشگاه تهران با دانشگاه‌های داخلی به‌ترتیب دانشگاه‌های آزاد اسلامی، دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه تربیت مدرس و با دانشگاه‌های خارجی به‌ترتیب دانشگاه کالیفرنیا^۳، دانشگاه مالایا^۴ و دانشگاه ویسکانسین^۵ بوده است. نتایج پژوهش احمدی و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد که شبکه مفهومی حوزه علم‌سنجی ایران کم‌تراکم است، حوزه علم‌سنجی ایران به ۱۷ خوشه موضوعی تقسیم می‌شود، مدارک این حوزه در ایران، رشدی ۳۲ درصدی داشته است. نتایج پژوهش سهیلی و همکاران (۱۳۹۴) نشان داد که تحلیل هم‌رخدادی واژگانی به‌خوبی می‌تواند ساختار علمی یک حوزه را نمایش دهد. نتایج نشان داد که «ربط و بازیابی»، «شبکه‌های اجتماعی»، «مطالعات کاربران» و «رفتار اطلاعات سلامت» جزو خوشه‌های بالغ و مرکزی به‌حساب می‌آیند و نقش محوری دارند. همچنین، چهار خوشه «منابع اطلاعاتی»، «مدیریت اطلاعات»، «بازیابی اطلاعات» و «جستجوی وبی» جزو خوشه‌های در حال ظهور یا زوال می‌باشند. اخوتی و همکاران (۱۳۹۲) دریافتند که متوسط رشد تولیدات علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ۰/۰۱۳ درصد بوده است. مجله «کتابخانه» به‌عنوان مجله‌ای که بیشترین تولیدات علمی در آن منتشر شده‌است، شناخته شد (۲۳۳۳ مدرک). دانشگاه ایلینویز^۶ بیشترین سهم را در بین سازمان‌های تولیدکننده علم حوزه موردبررسی داراست (۱۱۸ رکورد). ضریب همکاری نویسندگان در حد پایین بود (۰/۲۴ درصد). موضوع اصلی خوشه‌ها، بازیابی اطلاعات و رفتار اطلاع‌یابی (خوشه ۱)، رفتار اطلاع‌یابی کودکان (خوشه ۲)، دیداری‌سازی علم، علم اطلاع‌رسانی، بازیابی اطلاعات و علم‌سنجی (خوشه ۳) بود.

3. California University
4. Malaya University
5. Wisconsin University
6. Illinois University

نتایج پژوهش گومز زاپاتا و دل باریو^۷ (۲۰۲۳) نشان داد که کتابخانه‌های عمومی مؤسسه‌هایی هستند که از نظر اجتماعی پایدارند و به آرامش ذهنی کاربران خود کمک می‌کنند. نتایج سلطانی‌نژاد و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که عواملی مانند سطح تحصیلات، تراکم جمعیت، جوانی و ایمنی بر عملکرد کتابخانه‌ها تأثیر مثبت دارد. نتایج پژوهش نوح^۸ (۲۰۲۱) نشان داد که شاخص‌های ارزیابی ارزش اجتماعی کتابخانه به پنج حوزه ارزیابی تقسیم می‌شوند: توسعه جامعه، ارتباط با جامعه، بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی، برابری ساکنان محلی و خدمات اطلاعاتی برای جامعه. امریکا یکی از پیشرفته‌ترین ملت‌ها است که در آن خدمات کتابخانه‌های عمومی به بهترین شکل انجام می‌شود (Nageswari & Thanuskodi, 2021) (علی‌رغم مزایای زیادی که مدیران کتابخانه از اضافه کردن یک مددکار اجتماعی به کارکنان انتظار دارند ولی پژوهش گراس و لاتهم^۹ (۲۰۲۱) سه دلیل اصلی برای عدم استخدام یک فعال اجتماعی را بودجه، مجوز و مسئولیت می‌دانند. رایج‌ترین نیازهای اجتماعی آن‌ها عبارت‌اند از: نیازهای مالی، سلامت روانی، مسکن، سوء‌مصرف مواد، نیازهای مربوط به سلامت یا پزشکی، یا نیازهای مربوط به اشتغال (Wahler et al., 2020). نتایج پژوهش حشمتی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که روند انتشار مقالات کتابخانه‌های عمومی رو به افزایش است. یافته‌های زیتروال^{۱۰} (۲۰۱۹) نشان داد که ۱۹ ایالت و واشنگتن در امریکا، مددکاران اجتماعی تمام‌وقت در کتابخانه‌های عمومی را به کار گرفتند، این ایالات عبارت‌اند از: آلاسکا، کالیفرنیا، کلرادو، فلوریدا، ایلینوی، کانزاس، کنتاکی، مین، ماساچوست، میشیگان، مینه‌سوتا، نیوجرسی، نیویورک، اوکلاهما، اورگان، پنسیلوانیا، کارولینای جنوبی، تگزاس و واشنگتن اشاره کرد. گروه فن‌آوری کتابخانه عمومی دنور^{۱۱} محیطی را برای پناهگاه بی‌خانمان‌ها و زنان کم‌درآمد در نظر گرفتند. برای شرکت در کلاس‌های آموزشی مهارت‌های فن‌آوری اتوبوس را برای رفتن به کتابخانه در اختیار آن‌ها قرار دادند (Hines, 2015). بسیاری از کتابخانه‌های عمومی در ایالات متحده و کانادا خدمات خود را در اختیار افراد محروم و بی‌خانمان قرار می‌دهند. انجمن کتابخانه‌های آمریکا، برنامه‌هایی برای کمک به بی‌خانمان‌ها طراحی کردند (American Library Association, 2012). نتایج پژوهش نیسونگر^{۱۲} (۲۰۰۷)

7. Gomez-Zapata & Del Barrio

8. Noh

9. Gross & Latham

10. Zettervall

11. Denver Public Library

نشان داده که تقریباً نیمی از پژوهش‌ها در حوزه کتابخانه‌ها متعلق به کشور آمریکا و بقیه پژوهش‌ها مربوط به سایر کشورها است. کتابخانه‌ها، ارزش‌های اجتماعی را در مقوله‌هایی مانند توسعه شخصی، انسجام اجتماعی، توانمندسازی جامعه، فرهنگ و هویت محلی، تخیل و خلاقیت و سلامت و رفاه ایجاد می‌کنند (Matarasso, 1998). کتابخانه‌ها دارای ارزش‌های اجتماعی مانند نقش اجتماعی، مالکیت جامعه، نقش آموزشی، تأثیر اقتصادی، خواندن و سواد، توسعه اعتماد به افراد و جوامع و برابری در ارائه خدمات هستند (Linley & Usherwood, 1999).

بررسی پژوهش‌های داخلی و خارجی بیانگر آن است که پژوهش‌های متعددی جهت ترسیم نقشه علم و دیداری‌سازی حوزه‌های موضوعی مختلف صورت گرفته است. پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه ترسیم نقشه علم با رویکردها و اهداف متفاوتی صورت گرفته است. برخی به ترسیم نقشه تولیدات علمی در دانشگاه‌های مختلف علوم پزشکی کشور پرداخته‌اند. برخی هم‌نویسندگی پژوهشگران و روابط علمی آن‌ها را مورد مطالعه قرار دادند و بعضی به بررسی هم‌رخدادی واژگان و ترسیم نقشه‌ی علمی پرداختند. به‌طور کلی مرور پیشینه‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که در زمینه دیداری‌سازی علم در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی به روش علم‌سنجی و با کمک شاخص‌های علم‌سنجی پژوهشی دیده نشده است و بیشتر پژوهش‌ها با روش توصیفی انجام شده است.

هدف از پژوهش حاضر دیداری‌سازی مقالات حوزه موضوعی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ است. دلیل انتخاب این دوره زمانی می‌تواند این باشد که قبل از ۲۰۰۵ پژوهش‌چندانی در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی صورت نگرفته است. در چارچوب این هدف کلی اهداف دیگری نیز مدنظر است. دیداری‌سازی روند توسعه علم، میزان رشد تولیدات علمی، تعداد استنادات مدارک و همچنین مدارک پراستناد، نویسندگان برتر، مجلات پراستشار و دسته‌بندی موضوعی مهم مربوط به مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در بین کشورهای پراستشار و در نهایت تهیه نقشه همکاری و برآورد تولیدات علمی این حوزه، هدف این پژوهش است.

پرسش‌های پژوهش

۱- روند توسعه علم در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب

- آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟
- ۲- میزان رشد تولیدات علمی در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟
- ۳- به‌طور کلی تعداد استنادات مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟
- ۴- مدارک پر استناد حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی به تفکیک در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ کدامند؟
- ۵- نویسندگان برتر در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چه کسانی هستند؟
- ۶- مجلات پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ کدامند؟
- ۷- دسته‌بندی موضوعی مهم مربوط به مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ کدامند؟
- ۸- مؤسسه‌های پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ کدامند؟
- ۹- کشورهای پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ کدامند؟
- ۱۰- نقشه همکاری و وضعیت همکاری کشورهای تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟
- ۱۱- نقشه همکاری و وضعیت همکاری دانشگاه‌های تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟
- ۱۲- نقشه همکاری و وضعیت همکاری نویسندگان تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟
- ۱۳- بر اساس شاخص‌های مرکزیت شبکه وضعیت ارتباط موضوعات حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟

تا ۲۰۱۸ چگونه است؟

۱۴- ترسیم و تحلیل موضوعات اصلی به‌کاررفته در حوزه‌ی موضوعی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر اساس پایگاه وب آو ساینس با استفاده از شاخص چگالی چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به هدف تحقیق از نوع تحقیقات علم‌سنجی و کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی است. این پژوهش با استفاده از رویکرد کمی و شاخص‌های علم‌سنجی نظیر شاخص مرکزیت، تحلیل هم‌رخدادی واژگان و شبکه‌های هم‌نویسندگی انجام شده است. در پژوهش حاضر از روش تحلیل محتوای واژگان استفاده شده است. این روش، یکی از روش‌های نوین تحلیل در علم‌سنجی است. این روش گویای این مطلب است که واژگان هر مدارک نشان‌دهنده محتوای آن است؛ بنابراین، می‌توان ساختار موضوعی حوزه‌های مختلف علوم را با محاسبه میزان هم‌آیندی مفاهیم ترسیم کرد. به‌طور خلاصه می‌توان با انجام جستجو، بازیابی، ذخیره و پردازش واژگان مورد مطالعه را در پنج مرحله بیان کرد:

ابتدا در پایگاه استنادی وب آو ساینس به جمع‌آوری مقالات تولیدشده در حوزه‌ی موضوعی وظایف اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه استنادی وب آو ساینس با راهبرد جست‌وجوی ذیل از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ پرداخته شد. دلیل انتخاب این دوره زمانی می‌تواند این باشد که قبل از ۲۰۰۵ پژوهش‌چندانی در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی صورت نگرفته است.

راهبرد جست‌وجو:

((TS= (public Library AND social services) OR TS= (public library AND social welfare) OR TS=(public library AND social responsibility) AND TS=(information center AND social services) AND TS=(information center AND social welfare) AND TS=(information center AND social responsibility) AND TS=(libraries AND social welfare) AND TS=(libraries AND social services) AND TS=(libraries AND social responsibility))) AND LANGUAGE: (English) AND DOCUMENT TYPES: (Article)
Indexes=SCI-EXPANDED, SSCI, A&HCI, BKCI-S, BKCI-SSH, ESCI
Timespan=2005-2018

مقالات موجود در پایگاه استنادی وب آو ساینس با صرف نظر از سایر قالب‌های مدارک مورد مطالعه قرار گرفت. پس از انجام جست‌وجو و ذخیره مقالات بازیابی شده، نتیجه به نرم‌افزار اکسل انتقال داده شد. پس از نمایه‌سازی واژگان، با توجه به مشکلات زبان کنترل نشده و حجم زیاد واژگان، نوعی کنترل و یکدست‌سازی واژگان و به عبارتی نرمال‌سازی^{۱۲} صورت گرفت.

برای یکدست‌سازی مراحل زیر انجام گرفت.

- جمع و مفرد کلیدواژه‌ها یکدست شدند و واژه‌هایی که شکل مفرد آن‌ها بیشتر مورد استفاده قرار می‌گرفت، به صورت مفرد آورده شدند. واژگانی که به مفهوم خاصی دلالت داشتند به شکل مفرد و واژگانی که قابل شمارش بودند به شکل جمع آورده شدند.
  - علائم اختصاری، به شکل کامل نوشته شدند. البته در برخی موارد شناسایی فرم کامل علائم اختصاری مشکل بود و نیاز به جستجوی تخصصی در آن موضوع داشت.
  - واژگان مترادف و هم‌معنی به صورت واحد درآمدند و به واژگانی که بیشترین فراوانی را در بین داده‌ها داشتند، تبدیل شدند؛ و همچنین عملیات جستجو به انگلیسی انجام شد.
  - واژگانی که خاص بودند و تعداد آن‌ها اندک بود به واژه‌های عام‌تر تبدیل شدند.
  - واژگان و اصطلاحات طولانی به چند واژه و اصطلاح کوتاه‌تر تفکیک شدند.
- از آنجایی که عملیات جستجو و بازیابی مقالات بر اساس کلیدواژه‌ها است، کلیدواژه‌ها بر اساس مراحل بالا یکدست‌سازی شدند. پس از بازیابی تعداد ۲۷۸ رکورد مرتبط با پژوهش و یکدست‌سازی داده‌ها، بر اساس اهداف پژوهش مورد تحلیل قرار گرفت. لازم به ذکر است که برای ترسیم شبکه‌ها و نقشه‌های به‌کاررفته در پژوهش حاضر و همچنین تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای هیست‌سایت^{۱۳} جهت تحلیل استنادی، گفی^{۱۴} جهت تحلیل داده‌ها و دیداری-سازی، نود اکسل^{۱۵} برای کشف روابط و تحلیل شبکه‌های اجتماعی و از وی‌اَس و یوور^{۱۶} جهت ترسیم نقشه‌ی چگالی شبکه‌ی موضوعات اصلی استفاده شد.

12. Normalized

13. HistCite

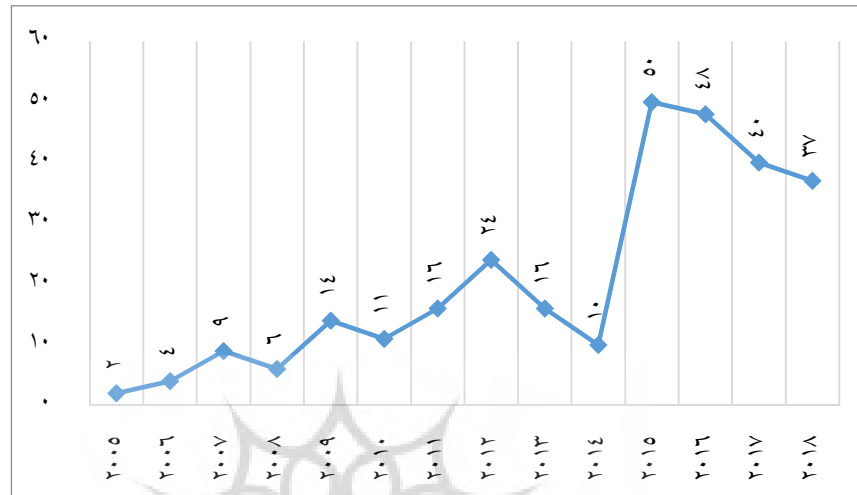
14. Gephi

15. Node XL

16. VOSviewer

یافته‌ها

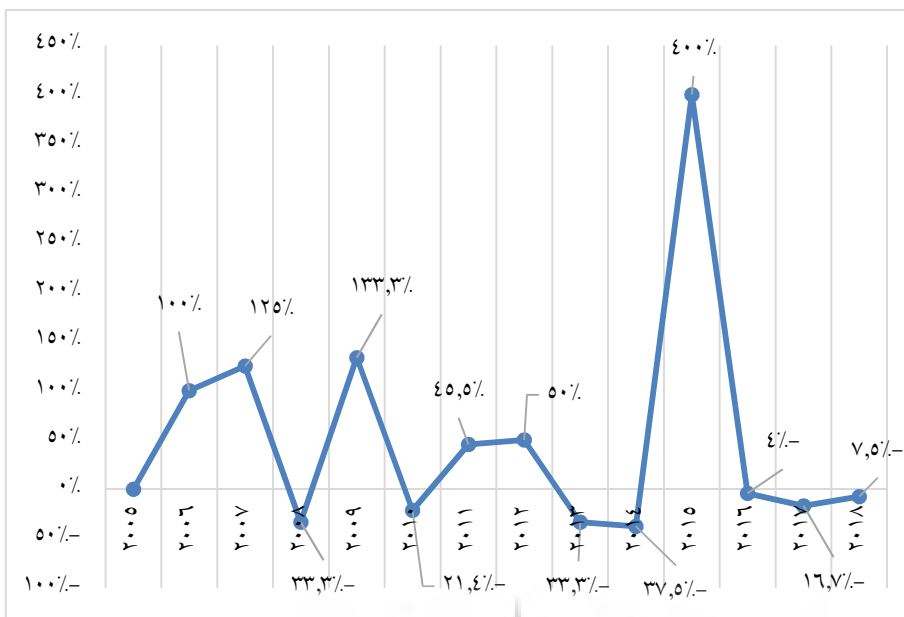
سؤال اول پژوهش: روند توسعه علم در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟

نمودار ۱- روند انتشار آثار در حوزه مسئولیت‌های کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس

یافته‌های نمودار ۱ نشان می‌دهد که کمترین تعداد مدارک این حوزه مربوط به سال ابتدایی، یعنی ۲۰۰۵ با تعداد ۲ مدرک بود. تعداد انتشارات این حوزه در سال ۲۰۱۵ به اوج خود رسیده است (۵۰ مدرک). در این بین در سال‌های ۲۰۰۸، ۲۰۱۰ و ۲۰۱۴ افت‌هایی را در نمودار شاهد هستیم.

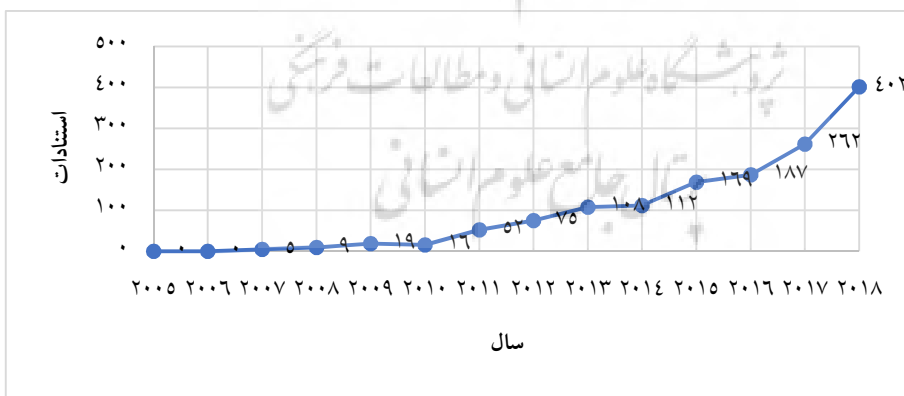
سؤال دوم پژوهش: میزان رشد تولیدات علمی در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟

نمودار ۲- نرخ رشد انتشار آثار در حوزه مسئولیت‌های کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس

نمودار ۲ نشان می‌دهد که میانگین نرخ رشد سالانه ۵۰ درصد محاسبه است که این مقدار به‌طور کلی نشان‌دهنده رشد مثبت تعداد مدارک این حوزه در بین سال‌های پژوهش است. پایین‌ترین نرخ رشد در سال ۲۰۱۴ اتفاق افتاده است و بالاترین نرخ رشد نیز در سال ۲۰۱۵ اتفاق افتاده است.

سؤال سوم پژوهش: به‌طور کلی تعداد استنادات مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ چگونه است؟

نمودار ۳- تعداد استنادات مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸

نمودار ۳ نشان می‌دهد که به‌طورکلی ۲۸۷ مدرک در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس منتشر شده‌است که تا پایان سال ۲۰۱۸ به‌طورکلی ۱۴۱۶ بار مورد استناد قرار گرفته‌اند.

سؤال چهارم پژوهش: مدارک پر استناد حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی کدام‌اند؟

جدول ۱- ده مدرک پر استناد حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

عنوان	نویسنده / نویسندگان	مجله	سال انتشار	استنادات	میانگین استناد سالانه
Understanding factors affecting patient and public engagement and recruitment to digital health interventions: a systematic review of qualitative studies	O'Connor et al.	BMC Medical Informatics and Decision Making	۲۰۱۶	۱۰۵	۲۶/۲۵
Use of library space and the library as place	Aabo & Audunson	Library & Information Science Research	۲۰۱۲	۱۰۰	۱۲/۵
A study of Web 2.0 applications in library websites	Chua & Goh	Library & Information Science Research	۲۰۱۰	۷۸	۷/۸۸
Academic libraries and social and learning space: A case study of Loughborough University Library, UK	Bryant et al.	Journal of Librarianship and Information Science	۲۰۰۹	۶۸	۶/۱۸
Altmetrics - a complement to conventional metrics	Melero	Biochemia Medica	۲۰۱۵	۶۳	۱۲/۶
Relocating the poor: social capital and neighborhood resources	Curley	Journal of Urban Affairs	۲۰۱۰	۶۰	۶
Digital Divide: A Discursive Move Away from the Real Inequities	Stevenson	Information Society	۲۰۰۹	۴۹	۴/۴۵۴۵
Altmetrics for the humanities Comparing Goodreads reader ratings with citations to history books	Zuccala et al.	Aslib Journal of Information Management	۲۰۱۵	۴۳	۸/۶
Doctoral dissertations of Library and Information Science in China: A co-word analysis	Zong et al.	Scientometrics	۲۰۱۳	۴۰	۵/۷۱
Environmental health research in Europe - bibliometric analysis	Tarkowski	European Journal of Public Health	۲۰۰۷	۳۷	۲/۸۴

جدول شماره ۱ نشان می‌دهد مقاله " Understanding factors affecting patient and public engagement and recruitment to digital health interventions: a systematic review of qualitative studies " که در سال ۲۰۱۶ منتشر شده است بیشترین تعداد استناد (۱۰۵ استناد) را در این حوزه به خود اختصاص داده است. سؤال پنجم پژوهش: نویسندگان برتر در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه وب آو ساینس چه کسانی هستند؟

جدول ۲- ده نویسنده پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

نام نویسنده	وابستگی سازمانی	تعداد مدارک	تعداد استنادات	میانگین استناد بر هر مدرک (CPD)	شاخص هرش
Shannon Crawford Barniskis	University of Wisconsin System	۳	۲۰	۶/۶۷	۲
Steven Buchanan	University of Strathclyde	۳	۳۷	۱۲/۳۳	۲
Ricardo Gomez	University of Washington	۳	۳۴	۱۱/۳۳	۳
Bharat Mehra	University of Tennessee Knoxville	۳	۱۴	۴/۶۷	۲
Jess Newman	Open University UK	۳	۳۶	۱۲	۲
Sei-Ching Joanna Sin	Nanyang Technological University	۳	۲۹	۹/۶۷	۳
Abdullah Abrizah	University of Malaya	۲	۶	۳	۱
Denise E. Agosto	Drexel University	۲	۸	۴	۲
Michael Ahenkorah-Marfo	Kwame Nkrumah University of Science and Technology	۲	۴	۲	۱
Harry Akussah	University of Ghana	۲	۴	۲	۱

جدول ۲ نشان می‌دهد در بین نویسندگان این حوزه، Steven Buchanan از دانشگاه University of Strathclyde بیشترین تعداد استنادات (۳۷ استناد) را به خود اختصاص داده است.

سؤال ششم پژوهش: مجلات پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی کدام‌اند؟

جدول ۳- ده مجله پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

نام مجله	تعداد مدارک	تعداد استنادات	میانگین استناد بر هر مدرک (CPD)	شاخص هرش	ضریب تأثیر مجله	دسته‌بندی موضوعی مجله
Library Trends	۱۷	۸۲	۴/۸۲	۵	۰/۸۳۶	علم اطلاعات و کتابداری
Library Management	۱۲	۱۱	۰/۹۲	۲	-	علم اطلاعات و کتابداری
Libri	۱۲	۸۳	۶/۹۲	۵	۰/۵۸۳	علم اطلاعات و کتابداری
Library & Information Science Research	۱۰	۲۶۰	۲۶	۸	۱/۴۸۵	علم اطلاعات و کتابداری
Journal of Documentation	۹	۱۱۶	۱۲/۸۹	۵	۱/۷۲۵	علم اطلاعات و کتابداری
Journal of Librarianship and Information Science	۹	۹۵	۱۰/۵۶	۴	۱/۴۷۹	علم اطلاعات و کتابداری
Library Quarterly	۹	۷۱	۷/۸۹	۵	۱/۴۶۸	علم اطلاعات و کتابداری
Public Library Quarterly	۹	۳۱	۳/۴۴	۳	-	علم اطلاعات و کتابداری
Library Hi Tech	۸	۵۹	۷/۳۸	۴	۱/۲۱۸	علم اطلاعات و کتابداری
Electronic Library	۷	۶۲	۸/۸۶۸۶	۵	۰/۷۹۲	علم اطلاعات و کتابداری

جدول شماره ۳ نشان می‌دهد مجله Library Trends با انتشار ۱۷ مدرک مربوط به این حوزه، در رتبه اول قرار دارد. مجله Library & Information Science Research نیز با ۲۶۰ استناد بیشترین تعداد استنادات را در بین ۹ مجله دیگر به خود اختصاص داده است. سؤال هفتم پژوهش: دسته‌بندی‌های موضوعی مهم مربوط به مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی کدام‌اند؟

جدول ۴- ده دسته‌بندی موضوعی مهم مربوط به مدارک حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

دسته‌بندی‌ها	علم اطلاعات و کتابداری	علوم کامپیوتر، نظام‌های اطلاعاتی	بهداشت عمومی، محیطی و شغلی	جغرافیا	ارتباطات	آموزش و تحقیقات تربیتی	علوم و خدمات بهداشتی درمانی	مدیریت عمومی	پزشکی عمومی و داخلی	علوم کامپیوتر، برنامه‌های میازرشته‌ای
تعداد مدارک	۲۰۸	۲۴	۱۴	۸	۷	۶	۵	۵	۴	۴
تعداد استنادات	۱۳۷۹	۲۴۳	۲۴۹	۶۵	۶۰	۱۱	۸۳	۴۸	۲۵	۴۰
میانگین استناد بر هر مدرک (CPD)	۶/۶۳	۱۰/۱۳	۱۷/۷۹	۸/۱۳	۸/۵۷	۱/۸۳	۱۶/۶۰	۹/۶۰	۶/۲۶	۱۳/۳۳

در جدول ۴ مشاهده می‌شود که بیشترین مدارک این حوزه در دسته‌بندی علم اطلاعات و کتابداری (۲۰۸ مدرک) قرار گرفته‌اند و این مدارک همچنین بیشترین سهم استنادات (۱۳۷۹ استناد) را نیز به خود اختصاص داده‌اند.

سؤال هشتم پژوهش: مؤسسات پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی کدامند؟

جدول ۵- ده مؤسسه پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

نام مؤسسه	کشور	تعداد مدارک	تعداد استنادات	میانگین استناد بر هر مدرک (CPD)	شاخص هرش
University of Wisconsin System	ایالات متحده	۶	۲۵	۴/۱۷	۳
Pennsylvania State System of Higher Education	ایالات متحده	۵	۳۵	۷/۶	۴
University of California System	ایالات متحده	۵	۸۹	۱۷/۸۰	۳
University of London	انگلستان	۵	۳۵	۷	۲

شخص هرش	میانگین استناد بر هر مدرک (CPD)	تعداد استنادات	تعداد مدارک	کشور	نام مؤسسه
۴	۱۱/۶۰	۵۸	۵	اسکاتلند	University of Strathclyde
۲	۲/۲۵	۹	۴	ایالات متحده	Drexel University
۴	۲۶/۷۵	۱۰۷	۴	سنگاپور	Nanyang Technological University
۲	۷	۲۸	۴	انگلستان	Northumbria University
۳	۳/۲۵	۱۳	۴	ایالات متحده	University of Illinois System
۳	۱۰/۷۵	۴۳	۴	انگلستان	University of Sheffield

جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که بیشترین تعداد مدارک مربوط به University of Wisconsin System بود (۶ مدرک) و بیشترین تعداد استنادات مربوط به Nanyang Technological University بود (۱۰۷ استناد)؛ این دانشگاه همچنین دارای بالاترین میانگین استناد بر هر مدرک است.

سؤال نهم پژوهش: کشورهای پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی کدامند؟

جدول ۶- ده کشور پر انتشار حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

همکاری بین‌المللی (درصد)	مدارک تأمین مالی شده (درصد)	شخص هرش	میانگین استناد بر هر مدرک (CPD)	تعداد استنادات	تعداد مدارک	نام کشور
۱۳/۱۳	۲۰/۲۱	۱۳	۶/۴۶	۶۴۰	۹۹	ایالات متحده
۳۰	۳۰	۹	۱۱/۸۷	۳۵۶	۳۰	انگلستان
۵۰	۱۸/۷۵	۵	۶/۹۴	۱۱۱	۱۶	استرالیا
۳۱/۲۵	۴۰	۸	۱۲/۴۴	۱۹۹	۱۶	کانادا
۳۳/۳۳	۴۰	۷	۱۱/۹۳	۱۷۹	۱۵	چین
۲۰	۲۰	۶	۱۷/۹۰	۱۷۹	۱۰	اسکاتلند
۲۲/۲۲	۱۱/۱۲	۳	۲/۱۱	۱۹	۹	آفریقا جنوبی
۲۵	۱۲/۵۰	۴	۱۱/۵۰	۹۲	۸	اسپانیا
۴۲/۸۵	۲۸/۵۸	۳	۱۳	۹۱	۷	دانمارک
۱۴/۲۸	۲۸/۵۸	۵	۱۶/۱۴	۱۱۳	۷	سنگاپور

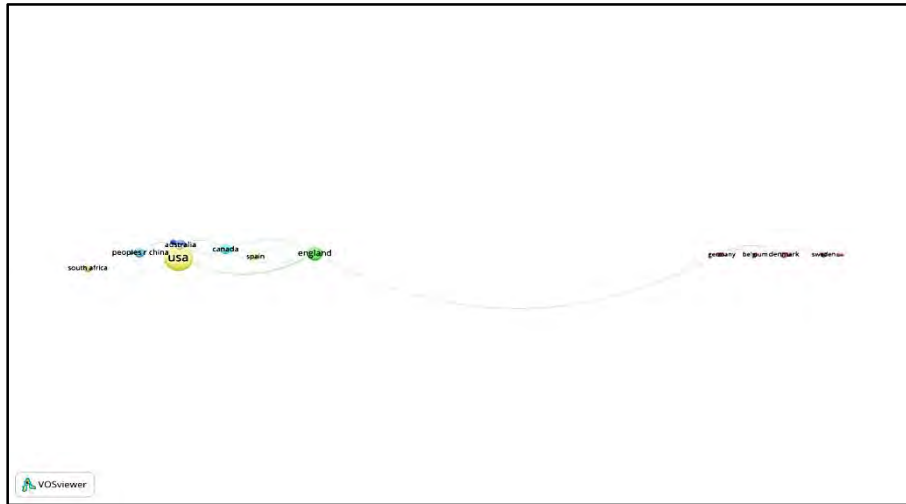
جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که ایالات متحده با ۹۹ مدرک و ۶۶۰ استناد به لحاظ تعداد مدارک و استنادات در رتبه اول قرار دارد، پس از آن نیز انگلستان با ۳۰ مدرک و ۳۵۶ استناد قرار دارد.

سؤال دهم پژوهش: نقشه همکاری و وضعیت همکاری کشورهای تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس چگونه است؟

جدول ۷- وضعیت همکاری کشورهای تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر

اساس شاخص مرکزیت بینابینی

رتبه	کشور اول	کشور دوم	(قدرت ارتباط) میزان همکاری مشترک
1	England	USA	۳
2	Peoples R China	USA	۳
3	Australia	USA	۳
4	England	Scotland	۲
5	Malaysia	Peoples R China	۱
6	South Africa	USA	۱
7	Malawi	South Africa	۱
8	Japan	USA	۱
9	Norway	Sweden	۱
10	Hungary	Norway	۱

تصویر ۱- نقشه همکاری کشورهای تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر اساس شاخص مرکزیت بینایی

تصویر ۲- شبکه همکاری کشورهای تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر اساس شاخص مرکزیت بینایی

جدول شماره ۷ و تصویر ۱ نشان می‌دهد که بیشترین درصد همکاری بین‌المللی در بین این ده کشور متعلق به استرالیا است (۵۰ درصد). مرکزیت بینایی داده‌ها در کشور انگلستان دارای بیشترین درجه است و پس‌از آن به ترتیب کشورهای آمریکا، استرالیا، هلند و دانمارک در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند. در تصویر شماره ۲ مشاهده می‌شود که اساس مرکزیت بینایی کشور انگلستان در رتبه نخست قرار داشته و پس‌از آن به ترتیب کشورهای هلند، آمریکا، دانمارک و استرالیا

در جدول ۸ مشاهده می‌شود، بیشترین همکاری مشترک در تولید آثار این حوزه به ترتیب بین دانشگاه غنا با دانشگاه علم و فناوری کوامی نکروماه (۲ همکاری) و دانشگاه ایلینویز با دانشگاه درکسل (۲ همکاری مشترک) بوده است و مابقی دانشگاه‌ها همگی یک همکاری مشترک داشته‌اند. تصویر ۳ نشان می‌دهد که دانشگاه ملی استرالیا بیشترین مرکزیت بینابینی را داراست و به ترتیب مرکز پژوهش ایدز آرون دایموندز با ۱۲ همکاری، دانشگاه ملی استرالیا با ۱۱ همکاری و مرکز سرطان آلون جی سایتمن با ۱۱ همکاری در رتبه‌های اول تا سوم قرار می‌گیرند. شاخص مرکزیت بینابینی بیانگر مجموع احتمالات قرار گرفتن گره‌ای خاص در کوتاه‌ترین مسیر میان هر دو گروه گره دیگر در شبکه است؛ در پژوهش حاضر نشان‌دهنده این احتمال است که یک کشور در کوتاه‌ترین مسیر میان هر دو کشور دیگر در شبکه قرار گرفته‌است.

سؤال دوازدهم پژوهش: نقشه همکاری و وضعیت همکاری نویسندگان تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس چگونه است؟

جدول ۹- وضعیت همکاری نویسندگان تولیدکننده آثار در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی

رتبه	نویسنده اول	نویسنده دوم	میزان همکاری مشترک
1	Kamal, Am	Pyati, Ak	۲
2	Khoir, S	Koronios, A	۲
3	Du, Jt	Koronios, A	۲
4	Du, Jt	Khoir, S	۲
5	Klusaritz, H	Morgan, Au	۲
6	Dupuis, R	Morgan, Au	۲
7	D'alonzo, B	Morgan, Au	۲
8	Cannuscio, Cc	Morgan, Au	۲
9	Dupuis, R	Klusaritz, H	۲
10	D'alonzo, B	Klusaritz, H	۲
11	Cannuscio, Cc	Klusaritz, H	۲
12	D'alonzo, B	Dupuis, R	۲
13	Cannuscio, Cc	Dupuis, R	۲
14	Cannuscio, Cc	D'alonzo, B	۲
15	Mehra, B	Partee, Rp	۲

رتبه	نویسنده اول	نویسنده دوم	میزان همکاری مشترک
16	Bishop, Bw	Partee, Rp	۲
17	Bishop, Bw	Mehra, B	۲
18	Bertot, Jc	Jaeger, Pt	۲
19	Alcaraz, Ki	Kreuter, Mw	۲
20	Ahenkorah-Marfo, M	Akussah, H	۲
21	Forte, A	Magee, Rm	۲
22	Agosto, De	Magee, Rm	۲
23	Agosto, De	Forte, A	۲

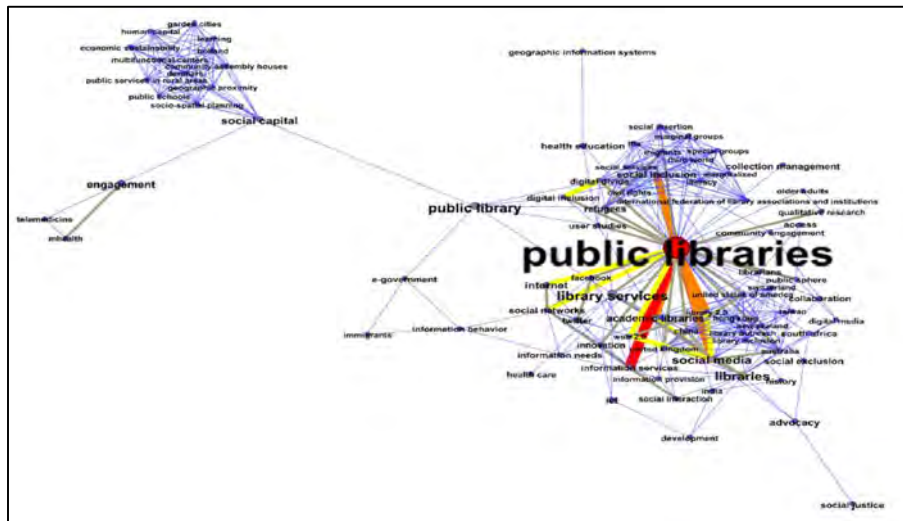
جدول شماره ۹ نشان می‌دهد که بیشترین همکاری مشترک در حوزه مسئولیت‌های کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس، بین ۲۳ نویسنده با حداقل ۲ همکاری مشترک بود.

سؤال سیزدهم پژوهش: بر اساس شاخص‌های مرکزیت شبکه وضعیت ارتباط موضوعات حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس چگونه است؟

جدول ۱۰- ارتباط واژگان یا موضوعات حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر اساس ارتباط یک‌به‌یک

رتبه	واژه اول	واژه دوم	قدرت ارتباط (میزان همکاری مشترک)
1	Information Services	Public Libraries	5
2	Public Libraries	Social Media	4
3	Public Libraries	Social Inclusion	4
4	Library 2.0	Public Libraries	4
5	Academic Libraries	Public Libraries	4
6	Digital Divide	Digital Inclusion	3
7	Social Media	Web 2.0	3
8	Public Libraries	Web 2.0	3
9	Public Libraries	Social Networks	3
10	Internet	Public Libraries	3
11	Marketing	Social Media	3
12	Library 2.0	Social Media	3
13	Academic Libraries	Social Media	3

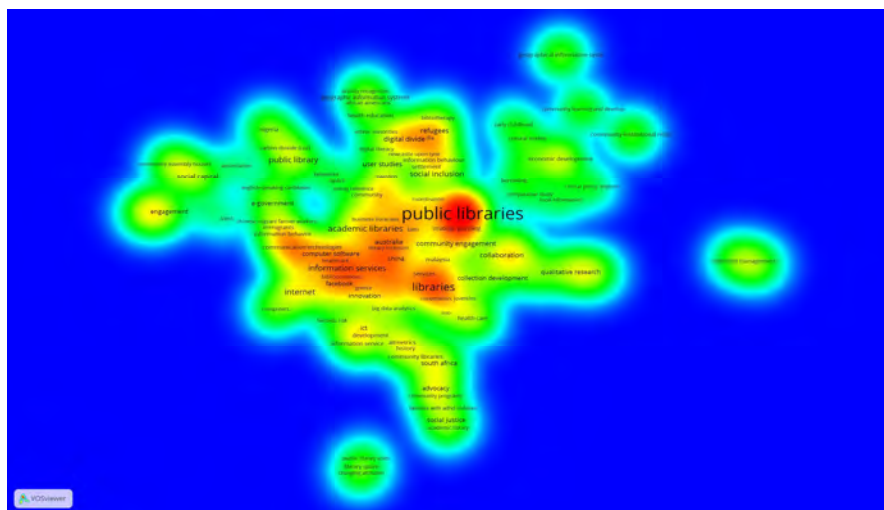

تصویر ۴- نقشه ارتباط موضوعات حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر اساس شاخص‌های همکاری و طیف هیت و الگوریتم یوفان هوی

همان‌طور که در جدول ۱۱ مشاهده می‌شود بیشترین ارتباط میان دو موضوع مربوط به موضوعات کتابخانه‌های عمومی و خدمات اطلاعاتی به قدرت ارتباط ۵ است و پس از آن به ترتیب بیشترین ارتباط بین موضوعات رسانه‌های اجتماعی و کتابخانه‌های عمومی با قدرت ارتباط ۴، پذیرش اجتماعی با کتابخانه‌های عمومی با قدرت ارتباط ۴ و کتابخانه‌های عمومی با وب ۲ با قدرت ارتباط ۴ است. تصویر ۴ نشان می‌دهند که بر اساس مرکزیت بینابینی درجه‌ای کتابخانه‌های عمومی، بیشترین مقادیر را دارد و پس از آن به ترتیب واژه‌های خدمات کتابخانه‌ای^{۱۷}، کتابخانه عمومی^{۱۸}، کتابخانه‌ها^{۱۹} و اعتماد^{۲۰} قرار دارند.

سؤال چهاردهم پژوهش: ترسیم و تحلیل موضوعات اصلی به‌کاررفته در حوزه موضوعی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بر اساس پایگاه وب آو ساینس با استفاده از شاخص چگالی چگونه است؟

17. Library Services
18. Public Library
19. Libraries
20. Trust

تصویر ۵- نقشه چگالی موضوعات اصلی در حوزه موضوعی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس

تصویر ۵ نشان می‌دهد که در حوزه موضوعی عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی، «کتابخانه‌های عمومی» و «کتابخانه‌ها» از بیشترین میزان چگالی در شبکه موضوعات این حوزه برخوردارند. نقشه چگالی شبکه موضوعات اصلی با استفاده از نرم‌افزار وی‌آس و یوور ترسیم شد و مورد بررسی قرار گرفت در این نقشه موضوعاتی که باهم ارتباط دارند در فاصله نزدیک‌تر و موضوعاتی که ارتباط کمتری دارند در فاصله دورتری نمایش داده می‌شوند. چگالی هر موضوع بر اساس تعداد تکرار آن، تعداد گره‌های همسایه آن موضوع و اهمیت گره‌های همسایه تعیین می‌شود. همچنین، طیف رنگ زرد نشان‌دهنده وزن چگالی بیشتر گره‌های تشکیل‌دهنده است. بر این اساس «کتابخانه‌های عمومی» و «کتابخانه‌ها» از بیشترین میزان چگالی در شبکه موضوعات این حوزه برخوردارند. شاخص چگالی همواره عددی بین صفر و یک است. از این رو شاخص چگالی معادل صفر نشان می‌دهد که هیچ پیوندی در شبکه مورد بررسی وجود نداشته و انسجام شبکه بسیار پایین است. از سوی دیگر، شاخص چگالی معادل یک بیانگر این است که هر یک از گره‌های موجود به تمامی گره‌های دیگر متصل بوده و شبکه از انسجام بالایی برخوردار است.

نتیجه‌گیری

با توجه به نوسانات رشد تولیدات علمی حوزه مسئولیت‌های اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در

پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ و همچنین حداکثر رشد آن در سال ۲۰۱۵، مشخص می‌شود عواملی که سبب رشد تولیدات این حوزه شده است متفاوت است. باید بررسی کرد که در سال ۲۰۱۵ به چه علت به حوزه «عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی» توجه شده است و با بررسی و موشکافی این دلایل و همچنین مشخص کردن دلایل کاهش فعالیت پژوهشگران در ابتدای بازه زمانی مشخص شده، نویسندگان و پژوهشگران را ترغیب به فعالیت بیشتر در این زمینه کرد. البته با پی بردن به این نکته که پررخداترین موضوعات و واژگان به‌کاررفته در هر سال چه موضوعاتی بوده‌اند می‌توان فهمید که پژوهشگران به چه موضوعاتی علاقه‌مند بوده‌اند، برای مثال در سال ۲۰۱۵ موضوع «کتابخانه‌ها» بیش‌تر از سایر موضوعات مورد توجه پژوهشگران بوده است. البته دلایل دیگری نظیر دسترسی پژوهشگران مختلف به پایگاه‌های اطلاعاتی، همکاری پژوهشی و تأمین مالی از طرف دانشگاه و ... می‌تواند از جمله دلایلی باشند که سبب پرکاری نویسندگان در سال ۲۰۱۵ و همچنین سایر سال‌هایی که پژوهشگران آثار علمی بیش‌تری در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی منتشر کرده‌اند، باشد. همچنین افزایش نرخ رشد این تولیدات نشان‌دهنده علاقه‌مند شدن پژوهشگران به این حوزه است که شاید بتوان گفت در نتیجه افزایش عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بوده است و نقش اجتماعی کتابخانه‌های عمومی، رفته‌رفته رو به افزایش است، در این زمینه شاید مناسب باشد کتابخانه‌های عمومی فعالیت‌های اجتماعی خود را در جهت ارتقاء نقش‌های اجتماعی اعضای خود افزایش دهند. در رابطه با نتایج این بخش از پژوهش می‌توان پژوهش‌های اخوتی و همکاران (۱۳۹۲)، احمدی و همکاران (۱۳۹۶)، قاضی‌زاده و همکاران (۱۳۹۷)، لی (۲۰۰۸) و فهیم‌نیا و فهیمی‌فر (۲۰۱۶) را نام برد که در تمامی موارد رشد تولیدات علمی در حوزه مربوط به هر پژوهش صعودی بوده است. البته در پژوهش مربوط به فهیم‌نیا و فهیمی‌فر (۲۰۱۶) نرخ رشد تولیدات مربوطه تا سال ۲۰۱۳ نزولی اما در سال ۲۰۱۴ بالاترین میزان رشد را شاهد بوده‌اند. نکته‌ای که باید به آن توجه شود این است که ممکن است در هر بازه زمانی که تولیدات مربوط به موضوعی خاص بررسی می‌شود، نرخ رشد این تولیدات در سالی خاص صعودی و در سالی دیگر نزولی باشد اما آنچه اهمیت دارد مثبت بودن نرخ رشد مرکب تولیدات است که مشخص می‌کند در بازه زمانی مشخص شده، نرخ رشد تولیدات نسبت به سال اولیه رشد داشته است یا خیر.

با مطالعه کردن مقالات پراستناد و نیز افرادی که مقالات آن‌ها در این حوزه استناد بیشتری دریافت کرده‌اند، می‌توانیم به ابعاد عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی پی ببریم و

دریابیم که در دنیا چه موضوعاتی از این حوزه بیش تر مورد توجه قرار گرفته‌اند و با به‌کارگیری و پیاده‌سازی آن در کتابخانه‌های عمومی سطح کشور به بهبود خدمات آن کمک کرد. از طرفی اختصاص دادن بودجه مالی برای پژوهشگران و همچنین حمایت مالی شدن آنان از طرف دانشگاه، می‌تواند عاملی محرک و تشویق‌کننده جهت ادامه فعالیت و انتشار تولیدات علمی بیشتر در زمینه‌های مختلف از جمله «عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی» شود. از این رو به نظر می‌رسد اگر دانشگاه‌ها، پژوهشگرانی را که وابستگی سازمانی به آن‌ها را دارند و درصد پژوهش در حوزه کتابخانه‌های عمومی برآمده‌اند مورد حمایت مالی قرار بدهند، پژوهشگران با خیالی آسوده‌تر به امر پژوهش می‌پردازند و راه برای انتشار آثار آن‌ها هموارتر می‌گردد. البته نباید از این نکته غافل شد که بودجه تخصیص داده‌شده به هر دانشگاه متفاوت از دیگری است و چه بسا برخی دانشگاه‌ها در زمینه مورد حمایت قرار دادن پژوهشگران وابسته به خود، از توان مالی بالایی در این زمینه برخوردار نباشند، اما قطعاً دانشگاه‌های مطرح در کشور نظیر دانشگاه تهران، دانشگاه شیراز، دانشگاه الزهرا و... که جزو دانشگاه‌های برتر کشور هستند و رشته کتابداری و علم اطلاعات در این دانشگاه‌ها نیز تدریس می‌شود، بتوانند در این زمینه نسبت به سایر دانشگاه‌ها پژوهشگران را بیش تر مورد حمایت مالی خود قرار بدهند.

با توجه به یافته‌های پژوهش مشخص گردید که بیش ترین همکاری علمی میان کشور آمریکا و سایر کشورها بوده است که این نشان از فعال تر بودن پژوهشگران آمریکای جهت همکاری علمی در این زمینه نسبت به سایر کشورها است و طبیعی است که پژوهشگران سایر کشورها از همکاری آن‌ها در پژوهش‌های مشترک استقبال کنند. نکته دیگری که می‌توان از این نتایج فهمید این است که در کشورهای نام‌برده به مبحث «عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی» بیش تر توجه می‌شود. آمریکا کشوری پهناور و در عین حال پیشرفته است که مباحث کتابخانه‌های عمومی در چنین کشوری از جایگاه اجتماعی بالایی برخوردار است (Zettervall, 2019; Nageswari & Thanuskodi, 2021; Nisonger, 2007). پس پرداختن و پژوهش کردن در این حوزه نیز دور از انتظار نیست.

به نظر می‌رسد در کشورهای غربی انتشار تولیدات علمی مربوط به حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بیش تر از سایر کشورها بوده است، همچنین در قاره آسیا کشور سنگاپور در این زمینه فعال بوده است که مشخص می‌شود هر چه نرخ پیشرفتگی یک کشور بالاتر باشد به مسائل مربوط به کتابخانه‌ها از جمله عملکرد اجتماعی بیش تر اهمیت داده می‌شود. می‌توان گفت یکی از دلایل پیشرفت هر کشور میزان اهمیت دادن مردم آن کشور به

کتاب و کتابخانه است؛ بنابراین با توجه بالا بودن میزان تولیدات علمی کشورهای پیشرفته نظیر آمریکا، سنگاپور و کشورهای مطرح اروپایی، این ادعا نیز مستدل می‌گردد.

با توجه به نرخ بالای انتشار مقالات و آثار علمی این حوزه در نشریه‌های تخصصی کتابداری به نظر می‌رسد بهتر باشد نویسندگان کشورمان جهت انتخاب نشریه مناسب در این حوزه، نشریه‌های تخصصی حوزه کتابداری و نشریاتی که دارای شاخص هرش بالاتری هستند را انتخاب کنند تا ضمن شانس پذیرش بیشتر آثار آنان در این نشریات، این کارهای علمی دیده شوند و مورد استفاده سایر پژوهشگران قرار گیرند.

از سایر مواردی که باید مورد توجه پژوهشگران کشور در حوزه عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی قرار بگیرد، موضوعاتی است که بیش‌تر مورد علاقه پژوهشگران مطرح در این زمینه بوده است، با توجه به این نکته می‌توان دریافت که چه موضوعاتی در دنیا در خصوص حوزه نام‌برده بیش‌تر مطرح و کار شده است و از این طریق ما نیز می‌توانیم با ابعاد عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی آشنا شویم و سیاست‌گذاران و مسئولان مربوطه نیز در این خصوص اقدامات لازم را جهت افزایش عملکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی و نقش آن در جهت بهره‌وری و توانمند ساختن و همچنین توسعه اجتماعی، فرهنگی و علمی کشور انجام دهند، علاوه بر این موانع و چالش‌ها در این خصوص شناسایی و جهت رفع آن تلاش شود. با مشخص شدن خوشه‌بندی‌های موضوعی، رسیدن به این اهداف راحت‌تر و مسیر هموارتر می‌گردد. خوشه‌بندی‌های موضوعی و هم‌رخدادی واژگان نیز در هر حوزه به ما نشان خواهند داد که چه موضوعاتی باهم مرتبط‌تر و شبیه‌تر هستند. در پژوهش کشوری و هم‌متی (۱۳۹۷) نیز موضوعات حوزه مربوطه به خوشه‌های متفاوتی تقسیم شدند.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران ایرانی نیز در این حوزه بیشتر وارد شده و با نویسندگان سایر کشورها مشارکت علمی داشته باشند، مراکز علمی و پژوهشی نویسندگان ایرانی را مورد حمایت قرار داده و تشویق کنند که با نویسندگان دیگر کشورها مخصوصاً کشورهای آسیایی همکاری کنند تا سهم بیش‌تری در مشارکت علمی بین کشورها به دست آورند. نیز، پژوهشگران و نویسندگان را جهت همکاری علمی و بین‌المللی در سطح گسترده و برنامه‌ریزی منسجم و توجه کافی دستگاه‌های مربوطه به پژوهشگران جهت افزایش تولیدات علمی این حوزه ترغیب نمایند.

منابع

- احمدی، حمید، عصاره، فریده، حیدری، غلامرضا و حسینی بهشتی، ملوک السادات (۱۳۹۶). ترسیم و تحلیل شبکه مفهومی ساختار دانش حوزه‌ی علم‌سنجی ایران. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۹(۲۱)، ۱-۲۰. Doi: 10.22055/slis.2018.11650
- اخوتی، مریم، صادقی، حلیمه، طالبیان، علی و بانسی، محمدرضا (۱۳۹۲). تحلیل استنادی و ترسیم نقشه علمی مطالعات کتابداری و اطلاع‌رسانی در پایگاه استنادی وب آو ساینس از سال ۱۹۹۳ تا ۲۰۱۱. *دانش‌شناسی*، ۶(۲۱)، ۹-۲۲. <https://sid.ir/paper/405917/fa>
- جوزی، زینب، عبدی، ساجده و شادی، سورناز (۱۴۰۰). بررسی روند تحقیقات علمی جهان در حوزه خدمات اجتماعی کتابخانه‌های عمومی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس با رویکرد علم‌سنجی. *نشریه مطالعات دانش‌پژوهی*، ۱(۱)، ۹۳-۱۱۸. Doi: 10.22034/jkrs.2021.47101.1003.11
- حری، عباس (۱۳۷۹). بررسی گرایش موضوعی آثار علمی و پژوهشی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران از آغاز تا پایان سال ۱۳۷۷. *کتاب*، ۱۱(۴)، ۶۲-۶۸. <https://www.sid.ir/paper/468443/fa>
- درم‌نثاری، مهدی (۱۳۸۸). *نقش کتابخانه‌ها در اعتلای فرهنگی*. تهران: انتشارات قطره.
- درودی، فریبرز (۱۳۸۸). کاربرد فنون و روش‌های دیداری‌سازی اطلاعات و تأثیر سواد دیداری در فعالیت‌های آموزشی. *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، ۸(۲)، ۱۰۵-۱۳۸. <https://sid.ir/paper/75442/fa>
- رمضانی پاکپور لنگرودی، فاطمه، پایی، احمد، مشتاقی کوجل، صادق و رمضانی، ابوذر (۱۳۹۶). سه دهه مطالعات کتابخانه‌های تخصصی در دو پایگاه استنادی *WEB OF SCIENCES* و *SCOPUS*. مقاله ارائه‌شده در همایش کتابخانه‌های تخصصی: مسائل، رویکردها و فرصت‌ها در اهواز، اهواز. <https://civilica.com/doc/771885>
- رمضانی، هادی، علیپور حافظی، مهدی و مومنی، عصمت (۱۳۹۷). نگاهت شبکه همکاری علمی نهادهای پژوهشی حوزه کتابخانه‌های دیجیتال در ایران. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲۱(۱)، ۵۵-۹۹. DOI: 10.30481/lis.2018.55470
- سهیلی، فرامرز، شعبانی، علی و خاصه، علی‌اکبر (۱۳۹۴). ساختار فکری دانش در حوزه رفتار اطلاعاتی: مطالعه هم‌واژگانی. *تعامل انسان و اطلاعات*، ۲(۴)، ۲۱-۳۶. <http://hii.khu.ac.ir/article-1-2446-fa.html>
- عصاره، فریده و باجی، فاطمه (۱۳۸۸). تولیدات علمی تأثیرگذار نویسندگان علوم اجتماعی ایران در پایگاه وبگاه علوم در سال‌های ۱۹۹۰-۲۰۰۶. *مجله مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۳(۲)، ۵-۲۸. magiran.com/p819530

عطایی کردیانی، زینب، تجعفری، معصومه، نوکاریزی، محسن و آقامحمدیان شعریاف، حمیدرضا (۱۳۹۸). اولویت‌بندی و امکان‌سنجی خدمات قابل‌ارائه در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد در جهت کاهش آسیب اجتماعی طلاق. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۹ (۲)، ۱۳-۸۸. 10.22067/RIIS.V0I0.69745

علی نژاد چمازکتی، فاطمه و میرحق جو لنگرودی، سعیده (۱۳۹۷). دیداری‌سازی شبکه همکاری علمی پژوهشگران. *فصلنامه مدیریت سلامت با رویکرد علم‌سنجی*: ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶. *فصلنامه مدیریت سلامت*، ۲۱ (۷۴)، ۳۵-۵۰.

فهیم نیا، فاطمه و فهیمی‌فر، سپیده (۱۳۹۶). شبکه‌ی ارتباط علمی پژوهشگران دانشگاه تهران چگونه است. *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*، ۵۱ (۳)، ۳۶-۱۳. Doi: 10.22059/13-36.351
jlib.2016.61265

قاضی‌زاده، حمید، مظفری، لیلا، غفاری، سعید و زکیانی، شعله (۱۳۹۷). ترسیم نقشه تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با تأکید بر مشارکت‌های ملی و بین‌المللی با استفاده از داده‌های ISI. *مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین*، ۴ (۱)، ۹-۱۶.

کشوری، مریم و همتی، زینب (۱۳۹۷). ترسیم نقشه‌ی حوزه‌ی کتابخانه‌های عمومی با استفاده از تحلیل شبکه هم‌واژگانی. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۴ (۴)، ۵۴۵-۵۶۸.

نوروزی چاکلی، عبدالرضا (۱۳۹۰). *آشنایی با علم‌سنجی (مبانی، مفاهیم، روابط و ریشه‌ها)*. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، دانشگاه شاهد، مرکز چاپ و انتشارات.

References

- Ahmadi, H., Osareh, F., Hosseini Beheshti, M., & Heidari, Gh. (2018). Designing Semiautomatic System in Ontology Structure by Co-occurrence Word Analysis and C-value Method (Case Study: The Field of Scientometrics of Iran). *Information Sciences & Technology*, 33(1), 187-216. Doi: 10.22055/slis.2018.11650 [In Persian]
- American Library Association (2012). *Extending Our Reach: Reducing Homelessness. Through Library Engagement*. Retrieved from <http://www.ala.org/offices/extendingour-reach-reducing-homelessness-through-library-engagement-6>
- Alinezhad Chamazacoti, F., & Mirhaghjoo Langerudi, S. (2019). Scientific Collaboration Networks of the Researchers of the Journal of Health Administration: A Scientometric study, 2013-2017. *Journal of Health Administration*, 21(74), 35-50. magiran.com/p1928775. [In Persian]
- Ataee Kordiani, Z., Tajafari, M., Nowkarizi, M., & Aghamohammadian Sharbaf, H. (2020). Prioritizing and Feasibility Study of the Provided Services in Mashhad Public Libraries to Reduce Divorce. *Library and*

- Information Science Research*, 9(2), 88-113. Doi: 10.22067/riis.v0i0.69745 [In Persian]
- Deramnesari, Mahdi (2008). *The role of libraries in cultural development*. Tehran: Ghatreh Publications. [In Persian]
- Dorudi, F. (2009). A study on the application of techniques and methods of visualization and the impact of visual literacy on educational activities. *Quarterly Journal of Educational Innovations*, 8(30), 105-138. Magiran.com/p682370. [In Persian]
- Fahimifar, S., & Fahimnia, F. (2016). How is the scientific relationship network of University of Tehran's researchers? *Journal of Academic Librarianship and Information Research*, 51(3), 13-36. [In Persian]
- Ghazizadeh, H., Mozaffari, L., Ghaffari, S., & Zakiani, S. H. (2018). Drawing the map of scientific production of researchers affiliated with Shiraz University of Medical Sciences with emphasis on national and international partnerships using ISI. *Journal of Modern Medical Information Sciences*, 4(1), 9-16. [In Persian]
- Gómez-Zapata, J. D. & Del Barrio-Tellado, M. J. (2023). Social impact and return on investment from cultural heritage institutions: An application to public libraries in Colombia. *Journal of Cultural Heritage* 64(3), 102-112. <https://doi.org/10.1016/j.culher.2023.09.004>
- Gross, M. & Latham, D. (2021). Social Work in Public Libraries: A Survey of Heads of Public Library Administrative Units. *Journal of library administration*, 61(7), 758- 775. <https://doi.org/10.1080/01930826.2021.1972727>
- Heshmati, B., Hashempour, L., Saberi, M. K., Fattahi, A., & Sahebi, S. (2020). Global Research Trends of Public Libraries from 1968 to 2017: A bibliometric and visualization analysis. *Webology*, 17(1), 140-57. Available at: <http://www.webology.org/2020/v17n1/a213.pdf>
- Hines, S. G. (2017). Connecting Individuals with Social Services: The Academic Library's role, *Collaborative Librarianship*, 9(2), 107-116. <https://digitalcommons.du.edu/collaborativelibrarianship/vol9/iss2/8>
- Horri, A. (1998). Studying the thematic trend of scientific and research works of library and information Science in Iran from the beginning to the end of 1998. *Ketab*, 11(4), 62-68. [In Persian]
- Jozi, Z. Abdi, S., & Shadi, S. (2021). Study of the world scientific output trends in the field of social services of public libraries in Scopus database with Scientometrics approach. *Journal of Knowledge-Research Studies*, 1(1), 93-118. magiran.com/p2429123. [In Persian]
- Keshvari, M., & Hemati, Z. (2019). Mapping Scientific Outputs of Public Libraries Using Co-Word Network Analysis. *Research on Information Science & Public Libraries*, 24(95), 545-568 20.1001.1.26455730.1397.24.4.4.5. [In Persian]
- Lankes, R. D. (2011). *The Atlas of New Librarianship*. MIT Press: London. 10.7551/mitpress/8755.001.0001

- Linley, R., & Usherwood, B. (1999) *New Measures - New Library: A Social Audit of Public Libraries*. *IFLA Journal*, 25(2), 90-96. <http://origin-archive.ifla.org/IV/ifla64/054-94e.htm>
- Matarasso, F. (1998). *Beyond Book Issues: The Social Potential of Library Projects*. British Library Research and Innovation Report 87. London: Comedia.
- Nageswari, N. & Thanuskodi, S. (2021). Usage of Public Library Services in Long Beach City, California-USA during Covid-19 Pandemic: An Analysis. *International Journal of Information Science and Management*, 19(2), 49-64. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088302.2021.19.2.4.2>
- Nisonger, T. E. (2007). A Review and Analysis of Library Availability Studies. *Library Resources & Technical Services*, 51(1), 30-49. Doi: 10.5860/lrts.51n1.30
- Noh, Y. (2021). A study on the evaluation analysis of the library's social values. *Journal of Librarianship and Information Science*, 53(1), 29-49. <https://doi.org/10.1177/0961000620911695>
- Noroozi Chakoli, A. (2011). Introduction to scientometric (foundations, concepts, relationships origins). Tehran: *Organization for Studying and Compiling Humanities Books of Universities (Samt)*. Humanities Research and Development Institute: Shahed University, Printing and Publishing Center. [In Persian]
- Okhovati, M., Sadeghi, H., Talebian, A., & Baneshi, M. (2014). Citation analysis and mapping Library & Information Science in WOS citation database 1993-2011. *Journal of Knowledge Studies*, 6(21), 9-22. Magiran.com/p1229947. [In Persian]
- Osareh, F., & Baaji, F. (2009). Scientific Productions of Iranian Effective Authors in the Field of Social Sciences in Web of Science Database in the Period 1990-2006. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 1(2), 5-28. Magiran.com/p819530. [In Persian]
- Ramezani Pakpoulangroudi, F., Papi, A., Moshtaghi Kojal, S., & Ramezani, A. (2016). *Three decades of studies of specialized libraries in the two citation databases WEB OF SCIENCES and SCOPUS*. Conference of specialized libraries: issues, approaches and opportunities, Ahvaz, <https://civilica.com/doc/771885>. [In Persian]
- Ramezani, H., Alipour Hafezi, M., & Momeni, E. (2018). Mapping the scientific collaboration network on Iranian research institutions of digital libraries. *Library and Information Quarterly*, 21(1), 55-99. [magiran.com/p1816733](http://Magiran.com/p1816733). doi: 10.30481/lis.2018.55470. [In Persian]
- Sohaili, F., Shaban, A., & Khase, A. (2016). Intellectual Structure of Knowledge in Information Behavior: A Co-Word Analysis. *Human Information Interaction*, 4(2), 21-36. <http://hii.khu.ac.ir/article-1-2446-fa.html>. [In Persian]
- Soltani-Nejad, N., Jahanshahi, M., Saberi, M. K., Ansari, N., & Zarei-Maram,

- N. (2022). The relationship between social responsibility and public libraries accountability: The mediating role of professional ethics and conscientiousness. *Journal of Librarianship and Information Science*, 54(2), 306-324. <https://doi.org/10.1177/09610006211014260>.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2022). UNESCO Public Library Manifesto. Accessed 1st Jan. 2024. <http://www.unesco.org/webworld/libraries/manifestos/libraman.html>
- 2.
- Wahler, E. A., Provence, M. A., John Helling, J., & Williams, M. A. (2020). The changing role of libraries: how social workers can help. Families in Society. *The Journal of Contemporary Social Services*, 101(1), 34-43. 10.1177/104438941985070
- Zettervall, S. (2019). [Interactive Map]. Whole Person Librarianship. Available from <https://wholepersonlibrarianship.com/>

